ATROCIS, RARISSIMIQUE MORBI HISTORIA ALTERA.

Conſcripta ab

HERMANNO BOERHAAVE.

LABORE ET COELI FAVORE,

LUGDUNI BATAVORUM,

Apud SAMUELEM LUCHTMANS, & THEODORUM HAAK. 1728.

VIRO DOCTISSIMO,

PERITISSIMO MEDICO,

JACOBO KAAU,

AFFINI SUO CARISSIMO,

H. BOERHAAVE.

nni jam ultra triginta elapsi sunt, a quo medicinam una excoluimus, communi consilio, instituto communi, hanc non perfunctorie tra-

ctantes. Et saepenumero interim, accidisse meministi, ut colloqueremur de ambiguis notis morborum; quae, licet ipsae quidem manifestas se nobis offerant, tamen vel sic anceps relinquunt, quamnam illarum causam physicam in corpore latentem debeamus pro vera agnoscere, cuique radicitus exstirpandae impendenda sit rationalis medicinae potestas, Semper enim, dum incerta haec Medico signa occurrunt, occurrunt autem nimis crebro, maximam nasci difficultatem proposito disciplinae nostrae, experti dolebamus. Sive autem illud inde evenit, quod una causa eventus in corpore

producit varios; ſive quod effectus, qui nobis iidem prorſus apparent, interim a diverſis omnino cauſis excitantur; ſive denique quod utrumque hoc fiat ſimul. Sane caſtigata ad ſeveras ſcientiae leges medicina fateri cogitur, illam ſapientiae ſuae partem, quae in dignoſcendis, atque interſtinguendis, accuratiſſime morbis verſatur, exigere, ut obſervatione exacta enumerentur omnes, quae hic unquam ſenſibus explorari queunt varietates caſuum ſigna inter & morbos hiſce ſignis indicatos. Ita ſcilicet, neque alia ulla ratione, habebitur pulchrior artis perfectio, quam

Boni omnes optamus, cui promovendae omnem damus operam. Viderturque adeo hoc Graecis creditum Medicis, ut hinc signorum doctrinam tanti fecerint, ut Hippocraticorum operum vix decima pars agat de aliis omnibus medicinae partibus simul, dum caeterae omnes in sola signorum historia occupantur. Ipse exemplum dedi jam prius, dum moestissimus acerbissimum Nobilissimi, atque Illustris, Heröis, JOANNIS DE WASSENAER *fatum tremulo descripsi calamo. Nunc historiam terribilis morbi, cujus insuperabilis violentia acerbo funere mersit Illustrem Marchio-*

chionem de Sancto Albano, *pari tristitia compono. Ex utroque memorato malo constare puto*, data accuratissima descriptione omnium apparitionum sensibus oblatarum in decursu morbi, tamen de causa nihil sciri, nisi inciso cadavere. Ubi vero semel causa sic reperta subnexa fuit, deinde similem forte exortum felicius intelligi posse. *Ut necessitas, utilitasque, vere constet Anatomes in medica praxi. Mortuorum enim incidere corpora, non discentibus modo, ut Celsus statuit, sed & peritissimo artis magistro, necessarium. hoc Hippocratem gnaviter fecisse com-*

mentarii ejus super morbis docent; hoc Ipsos Aegyptiorum reges diligenter exercuisse, antiquitas testatur. Tibi vero, Conjunctissime mi affinis, opusculum inscribo, quoniam novi animum Tuum harum rerum & peritissimum esse, & hujusmodi rebus vere delectari. Sed & esto simul hoc publicum documentum amoris, quo Te complector, atque aestimationis, quam de eruditione Tua, atque virtute, habeo. Vale! & feliciter diu age! Lugd. Bat 17$\frac{14}{11}$27.

CATALOGUS LIBRORUM,

MEDICORUM, ANATOMICORUM, CHIRURGICORUM & BOTANICORUM,

in Officinis

T. HAAK ET S. LUCHTMANS.

Boneti Opera Omnia fol.
- - - - Sepulchretum Anatomicum fol.
- - - - Polyalthes, 3 voll.
Mangeti Bibliotheca Anatomica fol.
- - - - - - - - - Pharmaceutico Medica, 2 voll. fol.
- - - - - - - - - Chirurgica, fol. 2 voll.
- - - - - - - - - Chemica, fol. 2 vol.
Vesalii Anatomia fol. 2 voll.
Eustachi Tabulæ Anatomicæ fol.
Hippocrates Fœsii, fol.
Fabricii ab Aquapendente Opera Anatomica, fol.
- - - - Opera Chirurgica fol.
Morison Historia Plantarum, fol. 3 voll.
Raji Historia Plantarum, fol. 3 voll.
Dechalis cursus Mathematicus fol. 4 voll.
Wallisii Opera Mathematica fol. 3 voll.
Valentini Musæum Musæarum fol. 2 voll.
Kircheri Ars Magna Sciendi fol.
- - - - Physiologia Experimentalis fol.
Vaillant Opera Botanica fol.
Pomet Histoire des Drogues, fol.
Duretus in Hippocratem fol.
Chauvini Lexicon Philosophicum fol.
Vieussens Neurologia fol.
Langii Opera Omnia fol. 2 voll.
Tresors de la Philosophie des Anciens fol.

A En-

Euclides Gregorii fol.
Plumier de Felicibus Americanis fol.
Histoire des Plantes environ Aix par Garendel fol.
Barlieri Historia Plantarum fol.
Riverii Opera Medica, Lugd. fol.
Diemerbroek Opera omnia Medica & Anatomica, cum fig. fol.
Dolæi Opera omnia Medica fol. 2 voll.
S. Empirici Opera Gr. & Lat. Fabricii fol.
Mangeti Theatrum Anatomicum fol. 2 voll.
Musitani Opera omnia fol. 3 voll.
Paracelsi Opera omnia fol. 3 voll.
Pluknetii Opera omnia Botanica fol. 6 voll.
Prosper Alpinus de Medicina Methodica 4.
- - - - de Medicina Ægyptiorum 4.
Chesneau Observationes Medicæ 4.
Ruyschii Opera Omnia 4. 4 voll.
Baglivii Opera Omnia 4.
Barchausen Elementa Chymiæ 4.
- - - - - - - Dissertationes 4.
S'Gravesande Physica 4.
Stahl Opera Medica 4.
Bidloo Opera Anatomica & Chirurgica 4.
Cælius Aurelianus de Morbis Acutis 4.
Swammerdam de Utero 4.
Moriceau Maladies des Femmes Grosses 4.
- - - - - *Observations des Maladies des Femmes grosses* 4.
Palfyn Description Anatomique 4.
Lemery Dictionaire des Drogues Simples 4.
Borellus de Motu Animalium 4.
- - - - - de vi Percussionis 4.
Bellini Opuscula 4.
- - - - de Urinis & Pulsibus 4.
- - - - de Structura.
Verheyen Anatomia 4. 2 voll.

Traite

Traite des Accouchemens par la Motte 4.
Nenter Fundamenta Medicinæ 4. 2 voll.
Marggravii Opera Medica 4. 2 voll.
Valtalva de Aure Humana 4.
Quintenie Instructions des Jardiniers 4. 2 *voll.*
Liger Oeconomie de la Campagne 4.
Observations Physiques par Feuillet 4. 2 *vol.*
Cartesii Opera Omnia 4.
Goris Contemta Medicina 4.
Newton Principia Mathematica 4.
Silvii Opera Medica 4.
Tournefort Institut. rei Herbariæ 4. 3 voll.
Pharmacopæe de Charras 4.
Leeuwenhoek Opera omnia 4. 4 voll.
Barbette Opera 4.
Chynæi Fluxiones 4.
Wepferi Opuscula 4.
Gregorii Astronomia 4.
Albini (*Bernardi*) Oratio de Incremento & statu Artis Medicæ seculi XVII. 4.
Hermanni (*Pauli*) Paradisus Batavus 4.
Kerckringii (*Theodori*) Opera Anatomica, continentia specilegium Anatomicum, Osteogeniam fœtuum, nec non Anthropogeniæ Ichonographiam 4. cum fig.
Broekhuysen (*Benjamini*) Oeconomia Corporis animalis 4.
- - - - - - - - Rationes Philosophico-Medicæ Theoretico Practicæ 4.
Craanen Animadversiones in H. Regii Praxin Medicam ex edit. Broen.
Dekkers Oratio de medicina & medendi methodo.
S'Gravezande Oratio de Matheseos in omnibus scientiis, præcipue in Physicis usu.

Le Mortii Oratio de Empirica doctrina Medica. 4.
Mulder defensio Exerc. de Thymo contra Verheyen. 4.
Oosterdyck Schacht Oratio de iis quæ medicum ad artis exercitium se accignentem præcipue scire oportet. 4.
- - - - - Orationes duæ, quarum prima est de firmitate artis Medicæ, altera de Medico Exercitato. 4.
Rau Oratio de methodo docendi & discendi Anatomen. 4.
Swammerdam Historia Insectorum Generalis, 4. cum fig.
Barbette Opera Medica 4.
Bernoulli Ars conjectandi. 4.
Bidloo Opera Omnia Medico-Anatomico-Chirurgica, 4. cum fig.
- - - - de Oculis & visu Variorum Animalium 4.
Boyle Opera Varia, 4. 4 voll. cum fig.
Castelli Lexicon Medicum 4.
Galilæus de Systemate mundi. 4.
Gassendi Astronomia 4.
Gregorii Elementa Astronomiæ, Physicæ, & Geometriæ, 4. cum fig.
Gulielmini Opera Omnia 4.
Helmontii Opera Omnia 4.
Hermanni Phoronomia de viribus & motibus corporum solidorum & fluidorum 4.
Hugenii Opera Varia, 4. cum fig.
Keill Opera Omnia 4.
Lancisii Opera Omnia Medica 4.
Merian Erucarum ortus, alimentum & Metamorphosis, 4. cum fig.

Piso-

Pisonis Observationes & consilia 4.
Pitcarnii Elementa Medicinæ & Dissertationes, 4. 2 voll.
Polenus de motu Aquæ mixto, Patavii 4. 2 voll. cum fig.
- - - - de Utilitate Physices in rebus Mathem. ibid. 4.
Pontedera de Florum Natura, Patav. cum fig. 4.
Stenevelt de Ulcere Verminoso 4.
Varignon Nouvelle Mechanique ou Statique, a Paris 4. 2 voll. cum fig.
de Graaf Opera Anatomica 8.
Gagliardus de Ossibus 8.
Description Exacte des Maladies des Os, par Test, Courtice & l'Emery 8.
La Curiosité de Emery 8.
Barchausen Pharmacopeus Synopticus 8.
Fr. Hoffmanni Dissertationes physico Medicæ 8. 4 voll.
Baglivii Opera Omnia 8. 2 voll.
Sanctorini Opuscula Medica 8.
Redius de Insectis 12. 2 voll.
- - - - de Animalculis vivis 12.
- - - - idem Italice 8. 4 voll.
Goris Mercurius Triumphator 8.
Fraston & Majon de Respiratione & de Rachitide 8.
Glissonii Opera Omnia, 3 voll. 12.
Histoire de l'Academie de Sciences 8. compleet.
Blegny Art de Guerir les Maladies Veneriennes 12.
Lemery Cour de Chymie 8.
Terraneus de Glandulis 8.
Boerhaave Institutiones Medicinæ, 8. Editio nova auctior.

Boerhaave Aphorismi 8. Edit. nova auctior.
- - - - - - Historia Morbi prima & altera 8.
Heisteri Compendium Anatomicum 8.
Conseil de vivre Cent Ans par Cornaro. 8.
Magnol Hortus Regius Montpeliensis 8.
Ouevres Posthumes de Rohault 8. 2 *voll.*
Emery Curiositez Secrettes 8. 2 *voll.*
Traité des Medicaments 12.
Garengot Instrumens de la Chirurgie 8.
Aller Abrege de la Medicine Pratique 8. 3 *voll.*
Cuisiner Francois 8.
Huygens traite de la Pluralite du Monde 8.
Dionis Operations de Chirurgie 8.
Stalparti vander Wiel Observationes 8. 2 voll.
Remedes de Mad. Fouquet 12.
Peyeri Parerga Anatomica 8.
- - - - Merycologia 8.
Anatomie de St. Hilaire 8. 2 *voll.*
Munnix de Re Anatomica 8.
Mekeren Observationes 8.
Abercrombius de Varietate Pulsus, Lond. 8.
Dactiguelonge Apographe rerum Physiologico medicarum 8.
Hermanni (*Pauli*) Catalogus Horti Academici Lugduno Batavi, cum fig. 8.
Hamilton (*David*) de Praxeos regulis & Febri miliari, accedit Febris miliaris Historiarum fasciculus 8.
Hecquet novus medicinæ conspectus, *Parisiis* 12.
Hammen de Herniis 12.
Histoire des Plantes de l'Europe, a Lyon 2 *voll. cum fig.* 12.
Sanctorii Ars de Medicina Statica cum M. Lister commentario 12.

Smit-

Smitzii compendium Medicinæ Practicæ 12.
Traite de Physique par Castel, a Paris 12.
- - - - *de la Pluralite des Mondes par Huygens.* 12
Essais d'Anatomie par Bedevole 12.
Blancardi (*Steph.*) Anatomia noviſſima, cum fig. 8
- - - - Lexicon medicum 8.
Charleton de Oeconomia animali & G. Cole de ſecretione animali cogitata 12.
Chrouet Diſſertatio de trium Oculi Humorum Origine, natura & formatione 8.
Thomſon Diſſertat. Medicæ 8.
Craanen Obſervationes excerptæ ex prælectionibus publicis & privatis 12.
Cypriani Epiſtola Hiſtoriam exhibens, fœtus humani poſt XXI. menſes ex uteri tuba, matre ſalva ac ſuperſtite, exciſa, cum fig. 8.
Euth Anatome Umblici curioſa 8.
- - - de Hydrope 8.
S'Gravezande (G. J.) Matheſeos Univerſalis Elementa, quibus accedunt ſpecimen commentarii in arithmeticam Univerſalem Newtoni. &c. 8.
Gulielmini Exercitatio de Idearum vitiis 8.
Lamzweerde Hiſtoria naturalis molarum Uteri, cum fig. 8.
Le Mortii Fundamenta Nova Antiqua Theoriæ Medicæ. 8.
- - - - - - - Facies ac Pulchritudo Chymiæ. 8.
Muſſchenbroekii (*Petri*) Elementorum Phyſico Mathematicorum Epitome. 8.
Nuck Adenographia curioſa & uteri fœminei Anatome nova. 8.
- - - Sialographia & ductuum Aquoſorum Anatome 8.
Pharmacopœa Leidenſis 8.
- - - - - Amſtelodamenſis. 24.

Tul-

Taſſin la Chirurgie militaire. 12.

Tulpii Obſervationes Medicæ 8.

Rudolphi Medicus ad Ægri Palatum varium in Materia Medica. 8.

- - - - Progymnaſma medicum de iis, quæ ſunt obſervanda in mulieribus largiter menſtruatis 8.

Senguerdi rationis & experientiæ connubium, cum fig. 8.

Snellen Theoriæ Mechaniæ Phyſico *Med.* delineatio 8.

- - - - - defenſio de Spirititibus Animalibus. 8.

Sydenham progreſſus integri in morbis curandis 12.

Tolet traite de la Litothomie, avec fig. 12.

Verle Anatomia Artificialis Oculi Humani, cum fig. 12.

Willis Anatomia Cerebri, cum fig. 8.

Actuarius de Urinis 8.

Albertus *Magnus* de Secretis mulierum. 12.

Amman Caracter Plantar. 8.

Andry generation des Vers dans le Corps de l'Homme, avec fig. 12.

Apicius Cœlius de Arte coquinaria. 8.

Barbette Chirurgia 12.

- - - - Praxis 12.

Barckhauſen Collectanea *Medicinæ* Practicæ 8.

- - - - - - Acroamata 8.

Bartholini Anatomia, ed. opt. cum fig. 8.

Belloſte Chirurgien d' Hoſpital 12.

Bennet Theatrum Tabidorum 8.

Thermarum Bathonienſium & Aquisgranenſium comparatio 8.

Bontekoe Fundamenta Medica 8.

- - - - - - Elemens de *Medicine*, 2 voll. 8.

Dionis Anatomia, cum fig. 8.

- - - - *traite d' Accouchemens*. 8.

Donckers Idea febris Petechialis 8.

Entii Opera Medica 8

Euſtachii Opuſcula Anatomica 8.

Freind Emmenologia 8

- - - de Febribus. 8.

Gaveti nova Febris idea 8.

Gaukes praxis Chirurgico Medica 8.

- - - Diſſertatio. de Medicina 8.

Geuderus de Fermentis 8.

*H*arris de Peſte 8.

- - - de morbis infantum 8.

- - - ars curandi morbos 8.

Hippocratis Aphoriſmi ab Almeloveen. 24.

de la Hire traite de Mechanique 12.

Hiſtoire du fœtus Humain 12.

Hofmannus de Cinnabari Antimonii 12.

- - - - de uſu Lienis, Cerebri 12.

- - - - de Febribus 12.

Hollerus in Hippocratem 8.

Lamzweerde molarum Uteri Hiſtoria 8.

Merreti Pinax rerum naturalium Britannicarum 8.

Musgrave de Arthritide Anomala. 8.

Peyeri Parerga Anatomica 8.

Reverhorſt de motu bilis circularis. 8.

Riverius reformatus. 2 voll. 8.

ATROCIS, RARISSIMIQUE MORBI HISTORIA ALTERA.

eometrae quotiescunque ſolvendum objicitur problema, quod ex ipſa rei objectae indole expediri nullo modo poteſt, ſuo hic ſe functum officio arbitrabitur, ubi certa demum demonſtratione evicerit, impoſſibile omnino eſſe illud, quod quaeritur, efficere. Sed neque magis ſuos laudat ipſa matheſis artifices, qui extricant quod fieri per rerum naturam poteſt, quam illum, qui certa ratione probat, impoſſibilitatem rei propoſitae. Ipſum hinc etiam

Hippocratem, qui Mathematicarum disciplinarum ubique laudatur studiosissimus, sua quoque in arte similia professum legimus. Ille enim, dum sapienter super officio medici commentatur, haud minus inclarescere peritiam medicantis asserit, quando impossibilem prorsus curatu morbum fuisse re demonstrat ipsa, quam ubi, curatione in sanationem producta, malum arte superabile sustulit. Modum enimvero habet, certosque agnoscit fines, quibus definitur sua cuique arti potestas, quos ultra nihil valet.

Utinam ergo firma lege constitutae essent notae, quibus medicus sanari nescios dignoscere queat morbos, atque ab iis, qui artis opem tractabiles admittunt, caute distinguere. Nonne felicius longe disciplina haec posset exerceri? vel ea utique gratia inprimis, quod contrariis saepe remediis haud exasperaretur, quod corrigi nefas. Utinam in ordinatas ergo classes digestos cerneremus morbos sanabiles, atque insuperabiles penitus! ne negligenter illi, ne temere hi, quotidie tractarentur, ab his, qui praeterquam quas res ipsa habet molestias, majora saepe incommoda arte inani aggravant. Animum ideo induxi, infortunatissimum describere morbum, cujus forte aliud exemplum apud

rei medicae Scriptores temere vix inveneris; qui inevitabili ſorte extinxit in ipſo aetatis flore, in ipſo virium vigore, Illuſtrem Virum atque praenobili ortum ſtirpe, Guidonem Papam, Marchionem de Saint Auban. Operam dabo, vivis ut depingatur coloribus facies horrendi mali ita, ut, ſi quis alius forte caſus deinde inciderit ejuſdem plane ingenii, cognoſci hinc queat, aut ſaltem ambigenti ſuper natura tectae aegritudinis naſcatur oportunitas cogitandi de re, quae niſi exemplo prius innotuiſſet, nunquam potuiſſet in hominis cogitationem illabi.

Corpus quidem huic natura formaverat firmum valde, mireque agile, in omne motuum genus prorſus aptum natum, pulchraque membrorum ſymmetria concinnum; in quo ſane ut nec proceritatem culpares nimiam, ita neque obeſi pondus inutile, rurſum tamen macilentiam non horreres; ſed tale prorſus, quod actionibus quibuſque exercitandis cum facilitate appoſitiſſimum haberetur. quoties illud ego a triennio ſpectavi medicus nullo unquam ſigno vel laxi nimis vel ſtricti vitio laborare deprehendebam. Vaſa certe ſanguifera repleta quidem magis ſolito monſtrabant ſanguificas vires aliquantulum in corpore valere ultra modum; unde & in-

ſignes ſaepe cruoris jacturas per haemorrhöïdas fuerat paſſus. Aliter de conſpectu vix deprehendiſſes vera ſigna, ex quibus colligere liceret, cuinam inprimis humori ex quatuor, quos medici recenſent, addiceres, tam juſta temperatione ex omnibus permiſtis ſanitas Viri pendere videbatur. Unde ut agilitas corpori cereo mirabilis, ita & animi affectus facile incitati quidem, at leni flexilitate obſequioſi iterum, facileque ſecundum rationem moderandi, regendique. Laudabilem hanc a natura corporis indolem ipſe firmaverat cultu ſobrietatis per omnem vitae decurſum ſevero; vini vix unquam appetens, neque illud niſi pluri aqua dilutum potans; quem ſolum potum quotidianum uſurpabat; caeterum omni alimentorum genere promiſcue, abſque delectu utebatur; pinguia tamen opima carnium, atque butyrum recens, prae reliquis eximie amabat, horumque uſui paulo forte minus temperato unice ſemper indulgere fuerat aſſuetus. Exercitatione corpus durare, equitatione, venatu, ſaltatione, ultra modum fatigare illud ſolebat; eo ſane magis, quo alacrius cuncta haec ferre prae aliis poterat, ab immodicis exercitiis vix laſſus unquam, nunquam debilis. Quibus rebus evenit, ut, teneriore hacce corporis fabri-

bri-

brica ufus, facile in morbos ex flexili ejus mutabilitate vergeret, fed interim inftituto vitae enarrato, futuros averteret quam feliciffime. leviffima quidem leniffimae rachitidis figna altero a natu anno brevi difflavit. Quumque quintum ageret aetatis annum tumidulo abdomine, atque duriore aliquamdiu laboravit, ita tamen ut levidenfe hoc malum morbo majori originem non debuerit, neque detrimenti quidquam attulerit, quin imo brevi abfque ulteriore noxa evanuerit integre. Caeterum graviora nunquam paffus, decimo dein & fexto fere vitae anno ex acuta febre aeger, per plures aegrotabat fatis vehementer dies, interea vero convaluit rurfus inde brevi, neque porro aliquid inde mali paffus fuerat.

Immunis ergo, atque fortis, haereditario tantum malo plures per annos difcruciatum fe fenfit. Haemorrhöidum fcilicet tumidiffimarum fingulari valde enato malo. Quod in incredibilem quidem magnitudinem excrefcens incommodiffimum diu toleravit, quum & enormiter emineret, atque maximam fimul fanguinis finceri, puriffimique, copiam quotidie falientem effunderet, tum ex fuffocato etiam humorum circumductu in malignum tandem ingenium degenerafceret, ita, ut minax admodum remedium efflagitaret quam

maxime: quum neque atrocitatem doloris exquiſitiſſimi ferre poſſet ulterius, & neque gangraena a praetumidis inflammatu partibus videretur abeſſe. Conſuluit itaque tunc temporis me ſuper hoc malo, quod victu leni, pacantibus remediis externis, interniſque, perfecte ablatum, corpus dein reliquit vegetum, perfectiſſime ſanum, neque vel minime culpandum, integri ſesquianni ſpatio. Quum ergo magno hoc malo liberatus eſſet, abſque ulla ſectione, uſtione, vel vaſorum luxuriantium conſtrictu, ſedulo inprimis quotidie animadvertebatur, an forte mali quidquam appareret, quod ſuccederet poſt ſanatas haemorrhöidas? ut ei ocyus, ſi vel minimum forte deprehenderetur, iretur obviam. Neque id modo, quia poſt praëeuntem divum Hippocratem omnes deinceps Medici admonuere, a curatis his multa ſaepe, & mira, mala ſuccedere, quae longe funeſtiora ipſis forent haemorrhöidibus; ſed vel ea inprimis gratia, quod Illuſtris Pater defuncti, olim haemorrhöidibus tumidiſſimis laborans, hinc muneri ſuo militari equeſtrique prorſus impar, exſtirpandas has urendo & ſecando poſtquam curaverat; anni deinde a peracta curatione ſpatio ſatis bene valuit, dein per duos menſes difficultate ſpirandi la-

bo-

borans, in vomitus enormes ſanguinis incidit, qui decem dierum decurſum hinc protracti, vitam abſtulere. Sed pervigil in eventum intentiſſima cura nihil quidquam obſervare valuit tanto ſpatio temporis, unde ullam omnino actionem corporis vel impeditam colligere daretur.

Et quidem animadverſione digniſſimum inprimis hoc habetur, quod integro ſeſquianni ſpatii decurſu nihil quidquam in voce mutatum fuerit. Quum enim naturae beneficio vere maſculam barytonam hanc haberet, eandemque ad modulos muſicos ſedulo, diuque, ad perfectionem uſque excoluiſſet, hinc cantandi ſuaviſſimus eſſet peritiſſimuſque artifex, abſque ullo impedimento, ſine incommodi ſenſu lente, parceque, ſuſtentatum ſpiritum, ultra quod credibile producere valebat, atque in longam plane moram extendere. Remanſitque inculpata haec, & plane ſingularis, facultas per omne hoc tempus, donec ipſum lethale malum primo ſe manifeſtare inciperet.

Quin etiam in deambulatione, curſu, atque ſaltatione, non modo poſt hanc curationem membra flexilia, molliaque expertus eſt brachia, ſed & animam adeo conſtantem, fortemque, ut nec fatigationis appareret quid-

quam, nec thoracis, pulmonisque, ullum vitium; imo vero vix erat videre alium, qui de facilitate refpirandi, pectorifque vi, cum eo certare potuiffet.

En, mi lector, talis erat Illuftriffimus Marchio ab ineunte aetate, talis erat fesqui anno poftquam ab terribili haemorrhöidum malo liberatus ufus fuerat fanitate integra, illibata. Haec ego Tibi fermone plano, & fane vero, ob oculos ponere conatus fui: ut, priufquam caetera perlegas, haec omnino explorato cognofcere velis, tecumque ferio inprimis confiderare, quidnam mali in tali corpore nafciturum praevideres ex fcientia medica, quidnam prae caeteris futurum metueres? Crediderim enim in omni hiftoria morbi anatomice confcribenda, & perlegenda, in ufus medicos, omnino opus effe, naturalem corporis habitum, morbos praegreffos, vitae genus, curationes adhibitas, examuffim primo addifcere, antea quam de morbo agi incipiat, quo aeger occubuit. Aegre hinc haud feres, nec importunam habebis, primam hanc hiftoriae partem, licet minus peritis rerum medicarum forte ut fupervacanea explodi poffet. Hos vero faepe expertus minus idoneos cenfores, moratus nunquam, accingo me ipfi funefti, & mirabilis omnino, morbi hiftoriae contexendae.

Ince-

Incepit igitur Illuſtris Marchio perſentiscere imminui primo integritatem optimae valetudinis decem menſium & dimidiati ſpatio, antequam violentia morbi interiret. Etenim exquiſitiſſimus plane, & perpetuus dolor occupabat primo illam corporis plagam, quae ab aegro ſub laeva indicabatur ſcapula verſus thoracis interiora; hinc vero per ſiniſtram pectoris partem deinde ſe diffundens pari ſaevitie increſcebat. Quum vero acerbitas horum cruciatuum quotidie intenderetur acrius, ſimul tota lateris hujus regio in ſede ſua interna inprimis torquebatur. Quodque augebat magis doloris vehementiam, tuſſis accedebat moleſta non modo aſſiduo irritatu, quieti adverſa, ſed diſtentu laterum quaſſatorum intolerabilem in illo loco dilacerationis ſenſum perpetuo incutiens. Conſulti ſuper malo medici ſapientes rheumaticos vocabant dolores, atque iis quidem aggrediebantur remediis, quae ipſa ars ad hanc mali ſpeciem quam fidiſſima dictitat. at fruſtra penitus! quum tantum abeſſet ut miteſcerent ad data haec ſubſidia, ut contra inſurgeret malum curando, ſemperque quo magis augebatur, eo ſimul ſub dimidiata thoracis ſiniſtra parte inprimis ſe figebat immobile plane, nec ar-

te ulla loco movendum occupato, nec leniendum unquam. Ergo nec levari misso aliquoties sanguine, nec datis ex aperientium classe remediis lectissimis, quin & olea eludere, ipsa soporiferorum sopimenta spernere. Ubi aliquamdiu, & omni quidem hora gravius, luctatus fuerat cum hisce doloribus, infestior longe, atque crudelissima tortura saevior interna pectoris sub mamilla sinistra, exercuit; ejus sane violentiam adeo abnormen esse, atque intolerabilem omnino, testabatur, ut ferendo se haud esse, palam clamaret. Ita Nobilissimus aeger noctes, diesque, extortus, gemitu & cjulatu se, praesentesque fatigans, vix poterat ullam dare corpori lassato requiem, ullam fere positionem tolerabilem; quare neque somnum ullum oculis videre valebat, neque refici blanda quiete. Tandemque eo pervenit tristissima morbi facies, ut in lecto sedere cogeretur, corpore quidem utcunque erecto, sed antrorsum tamen trochi instar incurvato, cubitisque ita pulvinari femoribus imposito innixus, ut miserrimam omnino speciem exprimeret. Attamen naturae omnino adversus hicce corporis positus id subin concedebat solatii, ut paucissimo tempore requiescens doloris excessus

spa-

ſpatium daret parciſſimo ſomno; quum interea paulo poſt dira cum anxietate turbatus excitaretur in eaſdem prorſus miſerias relapſus.

Talis erat imago morbi, quum Illuſtris Comes de Waſſenaer, Twikelae Dynaſta, qui ſapientia & virtute ad exemplum ornatus eximium natalium ſplendorem morum nobilitate ſuperat, me quam humaniſſime rogaret in conſilium ocyus habendum cum Medico domeſtico, verebatur quippe, ne urgens malum opprimeret quam citiſſime aegrum.

Ventum ergo ubi ad deliberandum fuerat, expoſuit Vir Eruditiſſimus, Jacobus de Bye, Medicus expertiſſimus, quam accuratiſſime omnem memoratam modo hiſtoriam mali; aperte ſimul enarrans diverſiſſima remedia, atque varias plane vias, quae tentata fuerant in ſolamen, curationemque, morbi terribilis, deplorando pariter infauſtum penitus ſucceſſum, contra invaleſcente quotidie vi mali; quae omnia poſtquam diu admodum perpenderamus, neutri conſtitit de natura ipſius morbi, neque vel de ſede affecta. Doctiſſimus quidem Medicus de Bye, quum vidiſſet magnam ſaepe ſpiſſioris pituitae excreationem

ſum-

ſummis anxietatibus ſucceſſiſſe, eo inprimis inclinabat, ut crederet Vomicam ad latera pulmonemque latere; atque ſane omnis veri ſpecies ab hac ſententia non aberat. Neque tamen credere quivi id mali urgere Nobiliſſimum Aegrum: quoniam caetera fere illibata perſtarent, ſolis anomalis hiſce Symptomatibus urgentibus afflictum corpus. Rogatus vero ipſe de indole mirifici morbi opinionem propriam, meditatus diu, omniaque animo verſans mecum, reſpondi, neſcire quidem me, quid ex vero ſtatuerem de interna conditione rariſſimi, nec unquam prius oblati mihi, morbi; caeterum cenſere, quod univerſa, & ſingula, ſymptomata docerent, quod inſtrumenta dilatando pectori propria haud ferrent eam contractionem, qua partes muſculorum vere agunt, partes vero thoracis dilatandae in inſpiratione reniterentur expanſioni ſuae, hinc utrisque immanis dolor, hinc & ſumma ſpirandi moleſtia, atque ſuffocationis metus. Atque ea quidem prolata in diagnoſin ubi ſatis placere videbantur, ſuaſi, ut decocta emollientiſſimorum pannis laneis excepta undique externe applicarentur illis pectoris plagis, quae intra inſpirandum praecipue moventur, ad coſtas inprimis, harum carti-

lagi-

lagines, & ſternum; ut dein noctes dieſque appoſitu corporum calidorum ſuſtentato tepore, foveretur perpetuo thorax, in balneo veluti poſitus. Praeterea conſului ſimul & ſimilia interne hauſta aſſiduo eadem praeſtarent interno corpori, & copia ſatis liberali, & repetita ſaepiſſime. Victus autem de lacte, jure carnium, oleribus molliſſimis, pauca copia ſimul, at geminata ſaepe etiam commendabatur. Tum & inhalatio vaporis tepidi per vias aëris in pulmonem continenter ſuadebatur inſtituenda. En, mi Lector, haec erant ſola, quae intentiſſimi animi cogitatio excogitare valebat in alicujus ſpem ſolatii. Atque ea quidem omnia quam exquiſitiſſima cum cura ita peracta fuere; tantumque ex his ſollicitiſſime applicatis levamen ortum, ut omnes in fallacem erigeret ſpem ſucceſſus exoptatus rei, mitificabatur quam maxime doloris acerbitas, adeo prius intolerabilis, neque etiam poſtea uſque ad mortem rediit unquam illa, qua prius ſaevitie; imo vero blanda interpolabatur requies, ſuaviſſime aegrum refocillans. Sed vanas hominum ſpes, & coeca gaudia! Tuſſis moleſtiſſima ſuccedebat, noctes, dieſque, conquaſſans aegrum, nihil tamen, niſi magna vi

expreſſum

expreſſum tandem gluten, in ipſa aqua tenaciſſime cohaerens, excreans; neque haec vel demulcebatur oleis, nec expectorantibus levabatur, Opio quidem ſopiri viſa pro tempore, aſſurgebat ilico violentior. Quin & exoriebatur ſaepe inſtantis ſuffocationis funeſtiſſimus ſenſus, quo jamjam quaſi enectus ubi erat, nec animam ducere compos, tandem ſummo inſpirandi molimine reflexo capite, retrotracta cervice, thorace elevato, aërem vi trahebat in pulmones cum ſono tremendo, atque rauci gutturis clangore, haud aliter, quam ſi ſonitum intenſiſſimum audiviſſes; ardeae ſtellaris, quem Butorium vocant quo ſane nihil aliud ingratius,magiſve terribile quid percipere potuiſſes; tum momento poſtea longe liberior iterum aderat ſpirandi facultas. Ita tamen, ut, quo tempore deinceps uſque ad mortem,intervalla leniſſima haberet, nunquam vel exiguo ſpatio temporis poſſet decumbere vel in dorſum, vel in alterum latus, neque & jacere pronus: quoniam ad minimum corporis inflexum ilico praeſentiſſima urgebat ſuffocatio,adſtantes intentata morte territans; cogebatur ergo continenter ſedere, noctes dieſque, corpore erecto, extenſo collo, levato capite, cujus dormiturientis vel levis mutatio tandem evadebat prorſus
into-

intolerabilis. Interea lassum corpus si fessus de sedili levare conaretur, mox ad levissimum hunc conatum luridae faciei subnigrescens color, venarum per vultum tumentem elatio, protuberantes oculi, anhelitus ad ima ilia, morientem pingebant hominem. Nec nisi sedenti per raucum sonitum reddebatur aliqua requies. Quando vero animosior paulo impetu capto passus binos, ternos, progredi nitebatur, tum vero omnia descripta prius mala longe violentius insurgere: Denique doluimus videndo, quod paucularum vocularum pronunciatio similis evaderet tragoediae causa. Quod stupendum inter haec nobis videbatur, per omnia haec calamitosissima, quae distorquebant corpus, arteriarum pulsus fortis erat, constans, neque celeritate praeceps, neque deficiens, sed sufficiens, qui universum corpus aequabili perfunderet calore, atque satis idoneo nutrimento, reficeret, sustentaret. Paucis modo ante obitum diebus vacillare subin deprehensa fuit haec cordis actio, atque pulsus deficere, vel intermittere. Usque ad Julii nonam miserrimam traxit vitam, cum diris quotidie & funestis colluctatus symptomatibus, itaque integro fere mensis spatio enectus, absque ullo interpolato levamine,

ne, nisi quandoque unica interdiu horulâ. Quotidie interim crebriores atque violentiores simul insultus suffocantes, qui in vigore vultum jam semper reddebant, qualem supra descriptum dedimus horrendum. Clysma simplex brevis solatii speciem adferebat. Quin etiam summae praecordiorum angustiae jam dudum effecerant, ut crederet ille, flatus esse, qui hypochondria obsiderent, distenderentque, urgebatque inprimis Medicos, ut cogitarent serio de remediis, quae dissipandis illis propria noscuntur: ita se curari posse, si origo, unde assiduo, absque fine, repullularent, auferretur. Magis quidem id credebat, quoniam fame ingenti, & assidua, agitabatur ad capienda alimenta, quae nactus avidissime ingerebat, & nisi praesentes omni modo cohibere conati fuissent, ingenti devorasset copia: quamvis ab ingestis quam dirissime angeretur postea. Octiduum agebatur ante fatalem horam, quando incredibili cum gaudio experiebatur, haemorrhöidum fluxum sanguineum: hinc enim sanationem mali exspectabat; voluerat semper, ut medici has arte excitarent, qui & id fomentis appositis jam tentaverant prius; accusabat tamen semper negligentiae Medicos, quod ab initio mali incepti non omni

ope

ope vaſa haec in plenum fluxum ſolviſſent. Septimo Julii magnam ſatis cruori ſcopiam alvo demiſit, qui coactus in magna fruſta apparuit. Sequenti die rurſus multum ſanguinis eadem evacuabat via; ſolito ſe alacriorem ſenſit, ut ſuſtentatus per cubiculum aliquot progreſſus fuerit paſſus, quod ſane diu ante haud potuerat feciſſe. Sed fames ſimul illa die inſatiabilis adeo, ut aliquoties comederet de variis eſculentis, deglutiens jam abſque ſuffocationis metu, atque anguſtiae ad praecordia ſenſu; ita & large coenabat, hilaris ſatis, quum experiretur jam facere ſibi fas eſſe, quod a pluribus ſeptimanis vetitum fuerat: quum nec unciam juris carnium potuiſſet deglutire, absque imminentis mortis a ſtrangulatu metu. Die tandem nono Julii, Vir Doctiſſimus Samuel Du Ry, Medicinae Doctor, atque expertiſſimus Practicus, qui felici conſilio dudum Illuſtriſſimo Viro adfuerat, invenit aegrum, poſt crudeliſſimae noctis labores fere enectum. Nunquam ſuffocans magis oppreſſio corpus exagitaverat. Reperit decima matutina erectum ſedentem in lecto, fere ſtrangulatum: facies & collum praetumida, atque inflata, oculi turgidi, & truſi extra orbitas, color funeſtus luridus; Mente bona, voce

forti, noctis labores Medico narrat, omnique momento imminentis mortis pericula. Tum rogat Medicum, ut solvat venam; neganti regerit, ergone permittes, moriar? Medicus contra aït, licetne mihi mortem Tibi properare? Ipsoque hoc temporis articulo increscebat immaniter suffocatio; mandat tamen famulo, jus recens ocyus praeparet; intendebatur acutissima strangulatio incredibili augmento se intendens, vultus nigrescebat de momento in momentum magis, intendebat omnes conatus possibiles ad respirandum, prae immanitate suffocationis totus vultus jam nigredine suffusus sanguine perfecte Aethiopem referebat, rogans tum uxorem, ut funderet ad Deum preces pro ipso, frustraque novissimos adhibens conatus ad inspirandum aërem defecit, pronoque in pectus capite exspirat, in lecto sedens manet a morte donec componeretur corpus.

A morte ocyus triste obitus nuncium detulit ad me Eruditissimus Du Ry, modumque mortis narravit, ut quotidie de morbo conferre mecum assuetus fuerat, quo ex communi cuncta consilio agerentur. Rogavimus facultatem incidendi cadaveris; ut disceremus oculis causam anomali adeo morbi; atque ab Illustrissima hanc familia impetravimus

vimus

vimus ſequenti die inſtituendam. Ego interim, qui omnem hiſtoriam ſatis intellexeram, collegi memet, atque ſevere examinavi, an perſpicere poſſem veram tantorum malorum cauſam, tentavique omnia verſans vel jam praedicere, quidnam aperto corpore reperturus forem inſoliti, quamnam inprimis affectam partem. Sed, O Medici, palam profiteor, nihil quidquam certi ſtatuere ſuper hiſce potui. Tu, mi Lector, ſi tanti haecce putes, priuſquam ſequentia evolvis, excute, quaeſo praemiſſa, & vide, an praevidere ex illis perpenſis queas; quaenam defuncti corpus conſpicienda dabit.

Poſtridie utique Doctiſſimus Du Ry, expertiſſimus Chirurgus Porcher, & ego, luſtrando cadaveri nos accinximus praeſente ſimul Viro Nobiliſſimo, Arman Hardy de Vique, defuncti avunculo. Mox, uti in his ſoleo, univerſum corpus primo extrinſecus, undequaque, intentis dum perluſtro oculis, in toto nuſquam vel menda apparuit, nihil ſane, quod aegrum culpares, ſed omnia illibatae ſanitatis notas prae ſe ferentia; neque ullam in corpore plagam animadverti, ubi aſſurgens tumor, alienus color, aut durities inſolita, latere quid maligni ſubtus portenderet; quod ſane palpans undique digitis

miratus ſum penitus, quum omnino putaſſem aliquid inſueti inventum iri circa hypochondria. Monebam interim praeſentes, ut mecum viderent, quam bene toroſum, atque ſanum cerneretur, poſt longam adeo inediam, poſt tot ſuſtenta mala, corpus, quod ne emaciatum quidem appareret. Sed ſimul rogavi, ut notarent, quod abdomen aequabili, magna ſatis, mole, molliore tamen, promineret, atque tenderetur.

Ita quidem, ut elatus hic tumor perfecte referret eum, qui in abdomine ſani hominis obſervatur, quoties largiore paſtu refectus fuerit. Praedixi ſimul, reperiendam fore cauſam abſconditam hujus tumoris, quum in ingeſta prius referri haec neutiquam poſſet.

Quibus prius animadverſis, lenem, ſuſpenſa manu, ſectionem molitus ſum a coſta dextra prima per ſolam cutim, quam direxi ſupra loca, quibus oſſea coſtarum extremitas ſegmentis earundem cartilagineis committitur. Quod mirum rurſus, pingue ſtratum commune cuti ſuppoſitum opimum ſatis, ut in bene ſe habente corpore, apparuit. Perciſa tunica pingui, carneque, dein commiſſuris oſſium & cartilaginum coſtarum ſolutis, qua potui prudentia tranſcidi membranam hoc in loco, quae thoracem ſuccingit

cingit. Quo vix exigua plaga in uno loco perfecto, obſtupui ſtatim, quum viderem ex elata hac ſupini corporis parte ſurſum exilire cum impetu, preſſam quaſi lympham tenuem, flavam, inodoram, copioſam. Meditabar paululum, quid hoc rei foret, anque forte ſuffocans pectoris hydrops origo fuiſſet malorum? Poſtquam proſiliens primo latex ſpongiis abſorptus non turbabat amplius viſum, perrexi membranam pectoris juxta decurſum modo deſcriptum perſecare, vidique continenter effluere, ſed ſine impetu jam, aquam: quum jam proprio tantum pondere dilaberetur, prius compreſſu ambientium partium acta urgeretur. Quantum dein per anguſti vulneris hujus inflicti rimam introſpici poterat, ante partium a ſe invicem divulſionem, apparebat pectus aqua velut plenum. Verum immiſſo dein digito per vulnus ſentiebatur pulmo dexter in ſuo loco, ad ſuperiorem thoracis membranam circa coſtas ſuperiores, harumque cartilagines quam firmiſſime accretus, atque affixus immobiliter. Verum nolui ulterius hoc latus pectoris deſtruere, priuſquam alterum pari modo fuiſſem aggreſſus. Itaque ſiniſtro in latere omnia eadem ſimplici ſectione perficiens, quae prius huc uſque in

dextro, non offendo aquam; ſed in loco antea deſcripto in hac laeva parte ſub ſynchondroſi coſtarum nunc inveni pulmonem ſiniſtrum membranae ſuccingenti continuata accretione affixum, a ſuprema nempe thoracis parte, uſque ad ipſum diaphragma, quin etiam ad ſeptum medium ipſum; ut a jugulo, juxta coſtas, ad convexum diaphragmatis pulmo undique a digito inſerto exploraretur affixus.

Quae poſteaquam praeſentibus examinanda praebueram atque diligenter notanda, cogitavi, nihil convenire magis ad interiora fidelibus ſubjicienda oculis, quam ut ſine ulla partium a naturali ſitu mutatione pectus jam aperirem. Ergo conabar ſternum, cum accretis utrimque & relictis cartilagineis ſegmentis, a coſtarum oſſibus ſectione diremtis, inferne ſeparare, atque prudenter dividere leniter elevatum a membranoſo corpore, quod a membrana ſuccingente utroque de latere pectoris ſub ſterno concurrente factum naſcitur, ſterno accreſcit intercedente mire fabricata ex cellulis ſubtiliſſimis membrana, atque pericardio dein & mediaſtino originem praebet; putabam quippe, dein etiam infra a diaphragmate ſterni finem, arcuſque cartilagineos, diſſecare ita, ut illaeſis caeterum

in

in thorace partibus, elevato ſterno, in pectus libere poſſet introſpici.

Haec igitur hac arte aggreſſus mirabar ſtatim, quod ad membranam ſuccingentem, qua parte cartilagineis coſtarum ſegmentis ſubjacet, inveniretur moles ingens, firmiter accreta; quae quum a natura pulmonum penitus aliena appareret, qui hic loci liberi ſemper fluctuant, primum fecit, ut praeſentes admonerem mirabilis quid, & inſueti plane, ſe prodere, conjicere necdum poſſe, quid foret. Immiſſo digito per inflictum prius vulnus, lente divello membranam; cujus ope quidquid illud foret corporis accreverat cartilaginum involucris & ſterni. Atque ubi hanc ſeparationem ab utroque latere, hac ratione, peregeram quouſque potui, tunc ſterni infima ſectione a diaphragmate divello, do illud prudenter parte infima elevandum ſurſum, interim membranam ipſe celluloſam ſterno ſuccretam diſcindo, atque ita tandem totum ſterni os, una cum cartilagineis coſtarum ſegmentis ſurſum retrorſum in faciem obvelatam reclino. Patebat tum adſpectus in thoracem, atque aperti pectoris apparens facies a jugulo ad ſeptum medium plena omnino erat corpore, coloris albi, ſatisque ſani;

nisi quod in medio hujus superficiëi vomica exigua, quae sub medio haeserat sterno, se offerret, in qua materies liquida, lactei coloris, atque etiam fere tenacitatis, utique purulenta non erat. Ostendi mirum hoc portentum adstantibus, nec erat, qui divinare posset, quidnam esset rei? Igitur digitis undique superficiem attrecto, dumque palpo undequaque, reperio massam consistentem, satis duram, fere ubique sibi similem. Oriebatur quidem ex supremo omnimo cavi thoracis fastigio, ubi ex ipsa membrana ibidem pectus cavum succingente adeo lato sane principio originem ducebat, ut supra jugulo, anterius sterno, retro ope mediastini totius vertebris thoracis, accreta, totum illud spatium oppleret, ad latera vero utrimque versus costarum media in quatuor quidem uncias Pedis Rhenolandici, & ultra, se extenderet. Decurrebat corpus hoc pari forma, sed versus inferiora sensim dilatatum, caeterum toto suo decursu vertebris manens accretum sternoque, usque ad ipsum diaphragma; cui dein lato expansu massae suae anterius se affixerat ita, ut primo appareret totum septum occupare; sed in postremo examine constitit, pericardium cum corde, suisque vasis ma-

majoribus retro deorſum pulſum, ibidem ſepti partem reliquiſſe liberam. Quo perculſi terrore monſtrum hoc informe, ingens, hic loci, in cippo naturali nobilium viſcerum conſpexerimus, contrectaverimus omnes, Tu mi Lector cogita! Reſecti paululum ulterius idem, propiuſque explorare aggreſſi invenimus, quod in ſiniſtro thoracis cavo, longe major moles hujus tumoris, quam in dextro, erat. Namque in laevam hanc pectoris cameram adeo ſe diffuderat, ut hanc totam fere ſolus impleret; unde & pulmonis lobos huic cubiculo naturaliter incluſos ita arctaverat, compreſſeratque contra membranam ſuccingentem, ut eoſdem & aëri reddiderit, & ſanguini penitus impervios; quinimo eodem appreſſu effecerat, ut horum compreſſorum loborum membrana penitus, nec ſeparabiliter, concreverit cum ipſa ſuperficie hujus tumoris, cum tota membrana coſtas ſuccingente ubi lobos hos contingere poterat pulmonum, atque inferius cum diaphragmate, qua parte & hoc potuerat attingere depreſſus pulmo. Apparuit ſic ſatis, primam ſedem mali, unde ſe deinde extenderat, in laeva parte pectoris ſub ſcapula alta fuiſſe, unde expanſu ſuo acerrimi ſenſus membranas di-

ſtorſerat, dolores enormes pepererat.

In dextro pectoris thalamo valde ſe quidem diffuderat tumor, ita tamen, ut ibidem multum ſane compreſſos pulmonis hoc in latere lobos utcunque pauco aëri apertos reliquerit, quin & eo truſa majora vaſa corde egreſſa, eo cor cum pericardió ipſum adegerit. Tumor autem quum ſuperius, ubi anguſtior Viris thorax, magis impediret comprimendo lobos pulmonis dexteros, quam inferius, ubi latior ſenſim laxatur, hinc reſpiratio videtur exercitata tantum fuiſſe in hac parte thoracis dextra inferiore, aërque tum ducendus fuiſſe per bronchiorum ſuperiora anguſtius compreſſa, hinc violento adeo molimine opus fuiſſe, ut per has anguſtias aërem in infima loborum dexterorum, ubi ſola reſpiratio, ergo & circuitus ſanguinis, poterat exerceri, ducere poſſet. Hinc illiſu rapti celeriter aëris ad cartilaginea compreſſa bronchia raucum illum dediſſe in ſumma ſpirandi difficultate ſonum. Porro lobi pulmonum dexteri cum membrana ſuccingente non niſi in ſuperiore parte accreverant: ſed cum latere molis deſcriptae expanſo in hoc cavum in medio concreverant penitus, ut & hic pulmo ſuo in officio, vel hac quoque de cauſa impediretur. Conati ſumus dein totam

totam hancce maſſam ſeparare quam cautiſſime a partibus, quibuſcum concreverat, quod circa pericardium, pulmones, & inprimis circa magna vaſa ſanguinea, fere impoſſibile fuit proſequi: quum ibidem vaſa immerſa & intricata facile laederentur, effuſo cruore feſtinantibus moras aſſiduo injicerent. Utique maſſa ruditer ſeparata, moxque bilanci appenſa, pependit libras ſex vulgares, cum dodrante, eratque interim compagis leviſſimae, unde magnitudo molis ingens facile perſpici poteſt. Totum hoc corpus coloris erat candidi inſtar puriſſimi ſevi. Si tranſcinderetur, liquor lacteus, pauca copia, hinc inde exſtillabat. Caeterum unum conſolidatum corpus erat, in quo nullum omnino vas conſpicere liceret, niſi magna illa, circa quae circumcreverat. Neque etiam ulla membrana, praeter externam ambientem, in ipſa interiore parte maſſae cernere erat; ut neque in cellulas ullas, vel loculos, diducta appareret. Verum attrita inter digitos pinguis inſtar olei liqueſcens diffluebat. Quare igitur verum Steatoma fuit. Hoc vero naturalis pinguetudinis abnormem copiam intra unius extenſilis valde involucri membranoſi cancellos aggeſtam eſſe, Clariſſimus Ruyſchius dudum

vero

vero experimento comprobavit, enarravitque immenſas moles, in quas adaucta quandoque deprehenſa fuiſſet. Utcunque vero ingentes Steatomatum maſſae fuerint, ſi tamen in ſartagine leni igni lente committuntur, liqueſcunt penitus, atque in pingue diffluens totae quantae deliqueſcunt, incredibiliter parva membranula non ſoluta relicta.

Nihil interim conſpectu fuit mirabilius, quam mutata ab habitu naturali viſcerum in thorace poſitorum facies: quum enim moles fere ſeptem libras pendens coërcitum oſſibus pectus impleret, totum diaphragma deorſum preſſum fuit intra abdominis cavum, unde hoc tenſum prominulum effecerat, & praetumidum, quem admirati fueramus primo, ventrem. Pericardium, diaphragmati innexum, hoc ſequutum erat, unde illud cum contento corde ad infima preſſum, loco a naturali longe alieno ſitum, deprehendebatur. Namque pars ſepti medii, cui pericardium circumnaſcitur, detruſa deorſum haerebat infra umbilici altitudinem cum corde contento, proindeque & mediaſtinum adeo quoque diſtractum, diſtentum, atque elongatum, fuerat. Imo & ipſa ſanguifera vaſa, quae pericardio egrediuntur, in eandem

dem longitudinem extenſa apparebant. Pulmonibus autem quid contigerit, jam antea accuratiſſime deſcribere conatus ſum.

Nos vero, poſteaquam ſtupenda haec in pectore repereramus, putavimus, manifeſtas ſatis cauſas detexiſſe in cadavere, a quibus liquido intelligi poſſet hiſtoria omnium illorum ſymptomatum, quae in decurſu terribilis morbi fuerant obſervata, ne ullo quidem excepto; quin imo & mortis ipſius inevitabilis neceſſitas inde ſequens. Quare opus non duximus corpus ultra diſcindere.

Vides novum exemplum humanae calamitatis! Ubi inſons, blandus, pinguis, humor, ſola copia abundans in loco arctationis impatiente, tam diros, tam mirabiles, tam inſanabiles, morbos, mortemque tandem ipſam, produxit. Intelligis, quoties ſymptomata anomala penitus, nulli cognito aptanda morbo, in aegrotante apparent; toties cogitandum eſſe de cauſa inſolita latente, quae evolventi caſus anatomicos forte tum occurret, vel conjecturae probabili oportunitatem praebebit.

Utinam valeret Medici exercitati ingenium perſpicere tale malum primo in ortu, quando formari modo incipit! Utinam & tunc

tunc impedire nosset semel incepti luxuriantis pinguis ulteriorem diffusionem! Tum demum spes foret, mala haec cognosci, caverique posse. Semel enim formata nulla dein arte dissolvi, digeri, dissipari, queunt; nisi forte idoneus situs manui peritae exstirpandi facultatem offerat. Neque vero novi hactenus repertam artem, qua pinguetudo semel incipiens dilatare sua vascula, atque formare tumorem obesum praeter naturalem, coërceri queat, ne quotidiano incremento in moles excrescat immensas. Quum enim, in externis sub cute enata Steatomata, manui, pertractationi, potentibus remediis chirurgicis, exposita, non possint prohiberi ne augeantur; quid de interioribus putes. Sane quoties jactatorum turbam talia se posse gloriantem audio, toties vellem, scirrhos, cancros, carcinomata, meliceridas, atheromata, steatomata, in exterioribus patentia, fidis auxiliis auferendo exemplum efficacis darent scientiae! sapientes enim talia extra potestatem artis esse candidi agnoscunt, tristes dolent.

Sed heus, mi Lector, uno te velim, priusquam te absolvo. An sanatae haemorrhöides causam dedere primam tristi malo? Quum enim abundantem humorum, purique

que ſanguinis, colluviem quotidie evacuari ſuetam interceperit, in corpore retinuerit, huc forte depoſuerit, credi poſſet, originem hinc tumori primo datum, incremento aſſiduum praeberi potuiſſe alimentum. Maxime ſuſpicio augetur concepta ſemel, quod nihil unquam talis mali in corpore prius obſervatum fuerit. Verum his tamen omnibus occurri poſſe videtur obſervando, vix ab haemorrhöidibus ſuppreſſis, ſanatiſve, naſci ſteatomata. Neque vero uſtu, ſectu, adſtrictu, vel eroſione, vel ligatione, hic ſanatas eaſdem fuiſſe, ſed blandis, emollientibus, depurantibus, remediis. Quin & ſigna nulla plethorae uſquam apparuere, poſtquam minus ſtillabant. Tamen de hiſce quiſque libere judicato & ſincere, mihi ſufficerit, ita, ut vere contigit, deſcripſiſſe caſum.

F I N I S.

